

— Az ifjúság zöme — mondotta — rokonszenvezik a kollégiumi rendszer gondolatával. Ugyanakkor, mert sokan nem ismerik a kollégiumi élet kérdéseit, szükséges volna, hogy a volt népi kollégisták látogassák meg a diákszállók lakóit és mondják el élményeiket. Az egyetemisták 25—30 százaléka, köztük sok jó tanuló és társadalmi munkás is, úgy vélekedik, hogy a kollégium a diákok uniformizálásához vezet. A kollégiumoktól az egyéniség kibontakozását féltik. Az oktatók között pedig számosan attól tartanak, hogy az önkormányzatból „diákuralom” fog kialakulni. E véleménnyel szemben hangoztatta, hogy a diákifjúságot felnőttként kell kezelni és meg kell hallgatni, figyelembe kell venni véleményét. A kollégiumok szervezéséről magasszintű vita folyik, de nem elégséges a gyakorlati munka irányítása. A kollégiumok szervezésénél elengedhetetlen a társadalmi segítség és ellenőrzés.

László Imre bejelentette azt is, hogy a három közgazdasági kollégium valamelyikét Rajk Lászlóról nevezik majd el.

Varga Péter, a Központi Fizikai Kutató Intézet munkatársa arról beszélt, hogy a fiatal kutatók szívesen támogatják majd a kollégiumokban folyó szakmai munkát.

Lázár György, az Apáczai Csere gimnázium volt igazgatója, a kollégiumok szervezésének irányítására 40—50 tagú felelős bizottság megalkotását sürgette. E kérdésre Pataki Ferenc vitavezető nyomban megadta a választ, amikor közölte, hogy már megalakult ilyen bizottság és a közeljövőben munkához is lát.

Az ankét Tánczos Gábor zárszavával ért véget.

(Szabad Ifjúság, 1956. szeptember 21.)

Ember Mária:

A népi kollégiumok

nevelési tapasztalatai

Ankét a Petőfi Körben

EZREN GYÜLTEK ÖSSZE az őszi évad első Petőfi-köri estjén, 19-én, szerdán fél hétkor — nem is lehetett a Kossuth Klub helyiségeiben megtartani, hanem az érdeklődők átsétáltak az Eötvös Loránd Tudományegyetem »Gólyavár«-ába, s még ott sem jutott hely mindenkinek.

Bevezetőben Tánczos Gábor, a kör titkára, ismertette a szeptember—október havi programot. »Úgy tűnik — mondotta végül —, hogy a szeretet és a bizalom nem csökkent a Petőfi Kör iránt a hosszú nyári időszak alatt sem. Tagjaink sorából kilépett egy embert, felvételét kérte nyolcszáz.« A legközelebbi program jövő szerdán, 26-án a Társadalom- és Természettudományi Ismeretterjesztő Társulattal közösen, a gazdasági vezetés kérdéseinek vitája lesz, Péter Györgynek, a Központi Statisztikai Hivatal elnökének vezetésével.

AZ ANKÉT Pataki Ferenc aspiránsnak, a DISZ Központi Vezetősége tagjának előadásával kezdődött. Elöljáróban örömmel üdvözölte a Magyar Dolgozók Pártja Politikai Bizottsága vasárnap közzétett határozatát a kollégiumi mozgalomról. Ez a határozat régi, fájdalmas igazságtalanságot tesz jóvá, amikor korigálja az 1848-as NÉKOSZ-elleni párt-határozatot. »Annak alapja — mondotta Pataki Ferenc — az akkori

bizalmatlanság volt a nemzeti sajátosságokkal szemben, s a Tájékoztató Iroda Jugoszlávia elleni határozatának talaján sarjadt. Különösen most, a XX. kongresszus után, világos az a kár, amit annakidején a NÉKOSZ felszámolása okozott.» Pataki Ferenc előadói beszédében azt is kívánta még, hogy adjanak új értékelést Kardos László és Gyenes Antal, a NÉKOSZ volt vezetői munkásságáról, olyan széles nyilvánosság előtt, mint amilyen előtt 1948-ban megbélyegezték őket. Beszért Pataki Ferenc a saját felelősségéről is, amiért akkoriban részt vállalt a NÉKOSZ felszámolásából.

Önkritikával kezdte az első felszólaló is, Györffy Sándor, a Párttörténeti Intézet osztályvezetője. Majd a NÉKOSZ elleni 1948-as határozat és a Rajk-per kapcsolatát elemezte. Még e felszólalás közben javaslat érkezett az elnökséghez, hogy az első felállítandó kollégium viselje Rajk László nevét — és a Marx Károly Közgazdaságtudományi Egyetem jelenlevő rektorhelyettese, László Imre nyomban be is jelentette, hogy az egyetemükön már szervezés alatt álló három új kollégium valamelyike ezt a javaslatot magáénak fogja tenni.

»MEGBESZÉLÉSÜNK KÖZÉPPONTJÁBAN a Politikai Bizottság határozatának megvalósítása áll« — mondotta Györffy Sándor és ezen az estén valóban jóval kevesebb szó esett a múlttól, mint a jelen feladatairól. Kemény István tanár felszólalásában a munkás ifjúság helyzetének keresztmetszetét adta, számszerűen kimutatván, hány gyerek iratkozik be évente általános iskolába, hány végzi azt el, az általános iskolát végzettek közül viszont hány jut tovább középiskolába, a középiskolát végzettek közül végtére hány jut egyetemre. E helyzet tudományos feltárását követelte, hogy abból következtetéseket vonhassunk le a jövő feladatokra nézve, és azt javasolta, indítson az Oktatásügyi Minisztérium általános felmérési munkát, mindenekelőtt a külső Angyalföldön.

Ehhez a javaslathoz azután számosan csatlakoztak, s egyáltalában jellemző volt erre a Petőfi-köri estre a résztvétel a feladatokból: az Orvostudományi Egyetem egyik tanársegéde intézete nevében ott, helyben vállalta, hogy orvosi szemszögből segítséget nyújtanak a felmérés munkájához; a Hazafias Népfront VII. kerületi bizottságának egyik tagja megígérte, hogy a saját kerületükben elvégzik ezt a »feltérképezést«; az Eötvös Loránd Tudományegyetem pedagógiai tanszéke több aláírással ellátott levélkét juttatott az elnökséghez, amelyben felajánlotta segítségét az angyalföldi szociografikus vizsgálatoknál; Sándor András író bejelentette, hogy megszervezi ezt a munkát Sztálinvárosban; a Szikra Könyvkiadó jelen volt munkatársai közölték, hogy 1957 elejétől kezdve sorozatban megjelentetik a volt falukutatók műveit, és utána sor kerülhetne az itt elhatározott szociografiai munkák kiadására stb.

De másfajta »vállalásokat« is hallhattunk az est folyamán. A Központi Fizikai Kutató Intézet egyik munkatársa elmondotta például, hogy az Intézet örömmel patronálna egy fizikus-matematikus szakkollégiumot, de szívesen eljárának előadásokat tartani középiskolás kollégiumokba is. És még ezenkívül is »sokat adhatnak a volt népi kollégisták a mai fiatalságnak — mondotta felszólalásában Gyenes Antal, a Társadalmi Szemle rovatvezetője: — elmondhatjuk nekik, hogyan építettük annakidején az életünket, megismertethetjük őket a mi tapasztalatainkkal«. Györffy Sándor javasolta, hogy az első kollégiumok igazgatóivá az Oktatásügyi Minisztérium önként jelentkező és most lehetőleg pedagógiai pályán mozgó volt NÉKOSZ-istákat nevezzen ki. A »felajánlásokat«, ezt az új szint a Petőfi Kör életében, nagy tapsok nyugtázták.

ELMONDTÁK AZONBAN a felszólalók azt is, hogy az újjáéledő kollégiumi rendszer még nem old meg mindent. Már Pataki Ferenc is beszélt ezzel kapcsolatban például az egyetemi reform elodázhatatlan szükségességéről. Annak a véleményének is kifejezést adott, hogy bár hatalmas munka, mégsem elég az egyetemek és középiskolák diákszállóinak visszaalakítása kollégiumokká — hanem az átszervezést ki kell terjeszteni az MTH-intézetekre, sőt, az üzemi leány- és legényszállásokra is. Kemény István elmondotta, hogy általános iskolai kollégiumokra is szükség van, a rossz környezetben élő gyermekek megmentése érdekében. Márkus István író is azt a nézetet vallotta, hogy »a népi kollégiumok újjászervezése csak az első lépés« — foglalkozni kell például a parasztfiatalok téli továbbképzésének gondolatával, a DISZ keretében téli parasztfőiskolát kell létesíteni stb. Utalt ezzel kapcsolatban az úgynevezett »Húsz fiatal író platformjára«, amely 1954 végén nyilvánosságot nem, csupán támadásokat kapott, s amely többek között már akkor követelte a kollégiumi rendszerhez való visszatérést. (A jelenvoltak öröme szolgált, hogy az elnökség részéről bejelentették: a DISZ Központi Vezetősége utasította az Intéző Bizottságot, hogy vizsgálja felül két év előtti, e platformmal szemben elutasító álláspontját.)

Megállapították a résztvevők azt is, hogy a kollégiumi nevelés kérdései nem választhatók el életünk egészétől. Kollégiumi demokrácia csakis akkor lesz, ha a társadalomban sikeresen fejlődik tovább a demokratizmus.

A Petőfi Kör a továbbiakban is ehhez kíván hozzájárulni.

(Magyar Nemzet, 1956. szeptember 21.)

M e g h i v ó .

A DISZ Petőfi Köre 1956. július 4.-én este 6 órai kezdettel ankétot rendez

a XX. Kongresszus és nevelésügyünk néhány kérdése
címével.

Vitavezetők: Jóboru Magda az oktatásügyi miniszter első helyettese.,

Ágoston György a neveléstudományok kandidátusa, tanszékve-
zető.

Az ankét helye: Kossuth Klub /VIII., Múzeum u. 7./

a DISZ Petőfi Kör vezetősége